

**Μια ακόμα ασέλγεια του προέδρου της ΕΛΣΤΑΤ  
επί των στατιστικών μας στοιχείων:  
η παταγώδης αποτυχία της απογραφής πληθυσμού-κατοικιών**

**Ζωή Γεωργαντά  
Καθηγήτρια  
Πανεπιστημίου Μακεδονίας  
Οικονομικών και Κοινωνικών Επιστημών**

Μετά την αυθαίρετη και εγκληματική διόγκωση του ελλείμματος του κρίσιμου έτους 2009, αλλά και του επίσης κρίσιμου έτους 2011 με το οποίο η κυβέρνηση του ΠΑΣΟΚ έβαλε την χώρα στο δεύτερο Μνημόνιο, έρχεται τώρα και το δεύτερο οδυνηρό ράπισμα κατά της εθνικής μας υπερηφάνειας βάζοντας σε κίνδυνο πάλι την αξιοπιστία των ελληνικών στατιστικών στοιχείων με αποκλειστικό υπαίτιο τον πρόεδρο της ΕΛΣΤΑΤ, ο οποίος προσπαθεί να μετακυλίσει την τεράστια ευθύνη του για την παταγώδη αποτυχία της απογραφής στο προσωπικό, φθάνοντας στο σημείο να υπογράψει ως ΕΛΣΤΑΤ και όχι με το όνομά του. Η ευθύνη της ηγεσίας της ΕΛΣΤΑΤ αγγίζει τα όρια του εθνικού εγκλήματος αν λάβουμε υπ' όψιν τις οικονομικές συνέπειες που η αποτυχία της απογραφής θα έχει για την ανάπτυξη της χώρας, όπως θα περιγράψω παρακάτω.

Η απογραφή πληθυσμού-κατοικιών έχει αποτύχει οικτρά γιατί ο πρόεδρος της ΕΛΣΤΑΤ, αποφάσισε και διέταξε να ξεκινήσει η διαδικασία της απογραφής πέντε ολόκληρους μήνες αργότερα από την ημερομηνία που έπρεπε. Ασφαλώς, καταλαβαίνουμε ότι η απόφασή του αυτή δεν λήφθηκε ερήμην των προϊσταμένων του, κκ Ραντερμάχερ και Όλι Ρεν. Έτσι, η προετοιμασία της απογραφής, δηλαδή οι αναγκαίες προμετρήσεις ξεκίνησαν τον Φεβρουάριο 2011 ενώ ο Σύλλογος Προσωπικού της ΕΛΣΤΑΤ και το Συμβούλιο είχαν προβεί στην πρόταση να ξεκινήσει η οργανωτική διαδικασία και οι προμετρήσεις τον Σεπτέμβριο 2010. Επίσης, η διεξαγωγή της απογραφής, αφενός σε τελείως ακατάλληλη χρονική περίοδο (Μάιο η απογραφή, και Ιούνιο η αξιολόγησή της), και αφετέρου σε υπερβολικά ευρύ διάστημα (15 ημέρες αντί για μία ημέρα) καθιστά την απογραφή τελείως άχρηστη και ασύμβατη με τα ευρωπαϊκά και διεθνή πρότυπα. Επιπλέον, όλες οι έρευνες που βασίζονται στην απογραφή απαξιώνονται πλήρως διότι θα δώσουν αναξιόπιστες μετρήσεις για όλη την 10ετία μέχρι την επόμενη απογραφή του 2021. Τέτοιες έρευνες είναι η έρευνα απασχόλησης, οικογενειακών προϋπολογισμών, δημογραφικές έρευνες, φορολογικές έρευνες, έρευνες για κονδύλια των Εθνικών Λογαριασμών, κοκ.

Με λίγα λόγια, διαπιστώνουμε καθημερινά την προοδευτική καταστροφή του εθνικού στατιστικού μας συστήματος με τρόπο ανενόχλητο, με την πολιτεία να μην επεμβαίνει για να την σταματήσει. Οι αδικαιολόγητες καθυστερήσεις, η εγκληματική ολιγωρία και η παντελής αδιαφορία για την σημασία των στατιστικών στοιχείων, όλα αγγίζουν τα όρια της εθνικής προδοσίας. Και γινόμαστε μάρτυρες σήμερα του πολιτικού θράσους να ζητείται η ψήφος μας από πολιτικούς που προκλητικά αθώωσαν δύο από τους παραπεμπόμενους από την Ελληνική Δικαιοσύνη ως ύποπτους-υπεύθυνους της διόγκωσης των στατιστικών στοιχείων των δημοσίων ελλειμμάτων, των κκ Παπακωνσταντίνου και Γ.Α. Παπανδρέου, στηρίζοντας με την πράξη τους αυτή την διάλυση του Συμβουλίου της ΕΛΣΤΑΤ και την θέσπιση ενός

στατιστικού νόμου-τέρατος μόλις πριν τις εκλογές της 6<sup>ης</sup> Μαΐου, νόμου που καταργεί κάθε έννοια στατιστικής ανεξαρτησίας και δημοκρατικών διαδικασιών.

Όπως όλοι γνωρίζουμε, είναι σίγουρο ότι η μη-δημοσίευση των αποτελεσμάτων της απογραφής 2011, όπως το Σύνταγμα ορίζει (άρθρο 54, αναθ. 2008) θα οδηγήσει την χώρα σε χάος με τα πολύ πιθανά αιτήματα ακυρότητας στα εκλογοδικεία. Η περιφρόνηση του Συντάγματος και των δημοκρατικών μας θεσμών από την ηγεσία της ΕΛΣΤΑΤ περνάει έτσι στην αποκορύφωσή της. Κατά το Προσωπικό της ΕΛΣΤΑΤ απαιτούνται αρκετοί μήνες ακόμα πριν την δημοσίευση ενός προσεγγιστικού μεγέθους του νόμιμου πληθυσμού της χώρας μας, αν και το μέγεθος αυτό “αλλοιώνει” στην κυριολεξία τα πραγματικά στοιχεία του πληθυσμού, όπως υποστήριξε και η κ. Βάσω Παπανδρέου, ως πρόεδρος της Μόνιμης Επιτροπής Οικονομικών Υποθέσεων, όταν την 5<sup>η</sup> Ιουλίου 2011 η Επιτροπή εξέταζε την απίστευτη απαίτηση του προέδρου της ΕΛΣΤΑΤ να επικυρωθεί εκ των υστέρων η μεθοδολογία του για την θλιβερά αποτυχημένη απογραφή που είχε ήδη διεξαγάγει.

Αυτό που κάνει εντύπωση είναι ότι οι ευρωκράτες υποστηρικτές του προέδρου δεν έχουν “βγάλει κιχ” μέχρι στιγμής για την ποιότητα της ελληνικής απογραφής 2011. Αντίθετα, σαν να μην συμβαίνει τίποτα προετοιμάζονται να μας καταφθάσουν στα τέλη του μηνός για ένα συνέδριο-παρωδία για την δήθεν ποιότητα των στατιστικών στοιχείων στο Μέγαρο Μουσικής Αθηνών συνοδευόμενοι από μια στρατιά ευρωκρατών και αλλοδαπών προσκεκλημένων εκπροσώπων Στατιστικών Αρχών, χωρίς καμμία Πανεπιστημιακή παρουσία ελληνική ή ξένη. Πόσο θα στοιχίσει αυτή η φιέστα στο ελληνικό κράτος; Μήπως θα πληρώσουν πάλι οι Γερμανοί φίλοι μας, ή ο οικοδεσπότης τους, η ηγεσία της ΕΛΣΤΑΤ που παρά την γενική κατακραυγή παραμένει ασυγκίνητα ανεξέλεγκτη να ξοδεύει σε όποια άχρηστη δραστηριότητα θέλει τα χρήματα του ελληνικού λαού; Προτού όμως δούμε το πολύπλευρο “στραπατσάρισμα” που υποβλήθηκε η απογραφή 2011, θα ήθελα αφενός μεν να τονίσω την θέση-κλειδί που κατέχει ένα αξιόπιστο εθνικό στατιστικό σύστημα για την ανάπτυξη της χώρας, και αφετέρου θέλω να δώσω στους μη-ειδικούς αναγνώστες να κατανοήσουν την ύψιστη εθνική αποστολή της απογραφής πληθυσμού-κατοικιών.

**Στατιστικά στοιχεία και οικονομική ανάπτυξη.** Χωρίς αξιόπιστη, πολύπλευρη και έγκαιρα δημοσιοποιούμενη στατιστική πληροφόρηση για την οικονομία και κοινωνία δεν είναι δυνατόν να σχεδιαστούν αποτελεσματικές πολιτικές. Αντίθετα μάλιστα, μπορεί να οδηγηθούμε σε κοινωνικο-οικονομικές καταστροφές, όπως συνέβη με τα διογκωμένα δεδομένα των δημοσίων ελλειμμάτων της χώρας μας, η δημοσιοποίηση των οποίων ΚΑΙ ΜΟΝΟΝ επέφερε την σημερινή εξαθλίωση μας και το χάσιμο της εθνικής μας κυριαρχίας. Παρά τις θλιβερές αντίθετες λεκτικές διακηρύξεις, και τα δύο Μνημόνια ΟΦΕΙΛΟΝΤΑΙ ΣΤΑ ΔΙΟΓΚΩΜΕΝΑ δημόσια ελλείμματα που δεν έχουν ελεγχθεί όπως θα έπρεπε να έχει κάνει η πολιτεία.

Τα στατιστικά δεδομένα είναι εθνική περιουσία, αλλά ταυτόχρονα είναι και πηγή προβλημάτων: οι ατέλειες των στοιχείων κάνουν δύσκολη, αδύνατη ή ανέντιμη την δουλειά των πολιτικών εκπροσώπων μιας χώρας, των στελεχών των Στατιστικών Υπηρεσιών, και των επιστημόνων που τα χρησιμοποιούν για να καταλήξουν σε προτάσεις και σε κριτική εφαρμοζόμενων αναπτυξιακών και αναδιαρθρωτικών πολιτικών. Σκεφτείτε τις επιπτώσεις λανθασμένων διαγνώσεων και μετρήσεων στις φυσικές επιστήμες: για παράδειγμα, η λανθασμένη διάγνωση της λειτουργίας ενός δορυφόρου, δηλαδή των σχετικών μετρήσεων, πού θα οδηγούσε αν ο δορυφόρος αυτός εκτοξευόταν στο διάστημα; ή πού θα οδηγούσε το ράντισμα δέντρων και φυτών με το λανθασμένο χημικό, ή ακόμα η κατάποση λανθασμένων

φαρμάκων, ή διογκωμένων δόσεων φαρμάκων, από ασθενείς, διότι ο γιατρός είναι “κομπογιαννίτης” ή έκανε λάθος διάγνωση; Οι επιπτώσεις είναι το ίδιο σοβαρές αν η διάγνωση που προκύπτει από τις μετρήσεις, δηλαδή τα στατιστικά στοιχεία, δώσουν λανθασμένη εικόνα της εθνικής οικονομίας. Είναι μακράν κάθε αμφιβολίας ότι τα στατιστικά στοιχεία είναι πρώτης προτεραιότητας θέμα για την ευημερία της κοινωνίας, και είναι εθνικό έγκλημα να μην δίνεται η αρμόζουσα σημασία στην Στατιστική μας Υπηρεσία. Είναι εθνικό έγκλημα να ψηφίζονται στατιστικοί νόμοι-εκτρώματα και να διορίζονται ακατάλληλοι άνθρωποι σ’ αυτήν, όπως έχει γίνει πρόσφατα από την κυβέρνηση του Γ.Α. Παπανδρέου, καθώς και από προηγούμενες κυβερνήσεις, όπως ακούσαμε κατά την εξέταση των μαρτύρων στην διάρκεια της ψευτο-εξεταστικής Επιτροπής της Βουλής τον Μάρτιο 2012.

**Γιατί λοιπόν το ζήτημα των στατιστικών στοιχείων είναι θεμελιώδες;** Τα στατιστικά δεδομένα αποτελούν την βάση για την διαμόρφωση κοινωνικά χρήσιμων και αποτελεσματικών πολιτικών. Η μέτρηση των κοινωνικοοικονομικών φαινομένων, τα διαμορφούμενα πλαίσια μέτρησης, οι στατιστικές μεθοδολογίες, όλα εξαρτώνται έντονα από την ποιότητα των δεδομένων μας, και η προσπάθεια βελτίωσής τους ποτέ δεν είναι οριστική και τελεσίδικη. Φαίνεται ότι ιστορικά στην Ελλάδα, και αλλού, όχι μόνο οι πολιτικοί, αλλά και ένα τμήμα της επιστημονικής κοινότητας θεωρεί ότι η εργασία της συλλογής, επεξεργασίας και διάχυσης των στατιστικών στοιχείων είναι εργασία ρουτίνας, όχι επιστημονική. Αυτό είναι **λάθος**. Στην τελευταία απογραφή του 2011, για παράδειγμα, δεν δόθηκε σημασία στην επιστημονική οργάνωση της απογραφής και στον χρόνο που αυτή απαιτούσε για να καταγράψει με πληρότητα τον πληθυσμό της χώρας. Δεν δόθηκε σημασία στην αναγκαιότητα της κατάλληλης εκπαίδευσης των απογραφών και στην πρόσληψη του αναγκαίου πλήθους των απογραφών. Έτσι, προσλήφθηκαν οι μισοί απογραφείς από ό,τι είχαν προσληφθεί στην προηγούμενη απογραφή του 2001, με τρόπο βιαστικό, με νυχθημερόν εργασία του ευσυνείδητου προσωπικού της ΕΛΣΤΑΤ. Εκ των πραγμάτων όμως οι διαδικασίες ήταν σύντομες και οφείλονται σε αποκλειστική υπαιτιότητα του προέδρου (κακή εκτίμηση, αλαζονεία στο δεχτεί συμβουλές, πιθανή αδιαφορία και ενασχόληση με άλλα δευτερεύουσας σημασίας θέματα, για να αναφέρω μερικές από τις αιτίες). Στο ζωτικό αυτό θέμα των απογραφών, η ηγεσία της ΕΛΣΤΑΤ έκανε οικονομία για να έχει πιθανόν λεφτά να προσκαλεί παντός είδους άχρηστους ξένους Συμβούλους και να διοργανώνει άχρηστα συνέδρια, προωθώντας προφανώς την προσωπική της προβολή.

Όλα αυτά πρέπει να ελεγχθούν για να αποδοθούν ευθύνες. Πρέπει επίσης να ελεγχθούν οι λόγοι που δεν δόθηκε σημασία στην οργάνωση της επικοινωνίας με τους Δήμους, αλλά ούτε και σε μια αξιοπρεπή καμπάνια ανά την χώρα για τους σκοπούς και την χρησιμότητα της απογραφής, έτσι ώστε ο πληθυσμός να μην αρνείται να καταγραφεί, όπως έγινε, με αποτέλεσμα να έχουμε σήμερα, σύμφωνα με τα προσωρινά στοιχεία, σημαντικά υπομετρημένο πληθυσμό, ιδιαίτερα τους μετανάστες. Πρέπει επίσης να αποδοθούν ευθύνες για το ότι η απογραφή 2011 διεξήχθη σε ακατάλληλο χρόνο και σε ασυνήθιστα μεγάλο διάστημα, για το ότι δεν δόθηκε σημασία στην προμήθεια των κατάλληλων μηχανημάτων, των κατάλληλων τομεαρχών, των κατάλληλων βοηθών και των κατάλληλων απογραφών, αλλά ούτε στην εμπιστευτικότητα της πληροφορίας που έδωσαν οι πολίτες, όπως θα αναφερθεί παρακάτω. Έτσι, δεν είναι παράξενο ότι σήμερα βρισκόμαστε προ πραγματικού στατιστικού χάους με την Eurostat να “καθρεφτίζεται” στα συνέδρια της ηλιόλουστης χώρας μας.

Ήταν πολύ σημαντικό γεγονός για την χώρα μας η θέσπιση του νόμου 3832/2010 για την σύσταση της ΕΛΣΤΑΤ ως ανεξάρτητης 7-μελούς αρχής που λογοδοτεί στην Βουλή των

Ελλήνων και δεν δέχεται ουδεμία εξωτερική πολιτική επιρροή. Δυστυχώς, μόλις ο πρόεδρος της ΕΛΣΤΑΤ, το Υπουργείο Οικονομικών, η Eurostat και το ΔΝΤ αντιλήφθηκαν ότι το Συμβούλιο της ΕΛΣΤΑΤ θα ήταν ανεξάρτητο στην πράξη και όχι μόνον στα λόγια, τότε επιστράτευσαν “θεούς και δαίμονες” για να το καταργήσουν, με όλες τις οδυνηρές για την χώρα μας συνέπειες, όπως όλοι γνωρίζουμε σήμερα και θα νιώσουμε ακόμα οδυνηρότερα στο μέλλον, αν δεν απαλλαγούμε από όσους μας κατέστρεψαν και σήμερα υπόσχονται ότι θα μας σώσουν αύριο. Αλλά ας δούμε τι είναι η απογραφή και ποια είναι η χρησιμότητά της.

**Η απογραφή πληθυσμού-κατοικιών** αποτελεί μια τεράστια εκστρατεία και έκκληση προς τους κατοίκους της χώρας για να βοηθήσουν στην λεπτομερή γεωγραφική καταγραφή του πληθυσμού της χώρας και να δώσουν πληροφορία για μιά πληθώρα προσωπικών χαρακτηριστικών της οικογένειάς τους και της κατοικίας τους, έτσι ώστε η απογραφή να αποτελέσει ένα αξιόπιστο αριθμητικό προφίλ του έθνους που είναι απόλυτα απαραίτητο για την χάραξη αναπτυξιακών πολιτικών που παίρνουν υπόψη τους δημογραφικά και κοινωνικά χαρακτηριστικά. Η απογραφή πληθυσμού-κατοικιών δίνει απάντηση στα ερωτήματα: πόσο είμαστε, ποιοί είμαστε, τι ηλικίας είμαστε, τί εκπαίδευση έχουμε, με τί ασχολούμαστε, πού μένουμε, αν διαθέτουμε στο σπίτι μας τις βασικές υπηρεσίες ηλεκτρικού ρεύματος-καθαρού νερού-διαδικτύου, κοκ.

Είναι διεθνώς αποδεκτό ότι η λήψη αποφάσεων στην βάση πραγματικών στοιχείων, ή, σε πιο τεχνική γλώσσα, εμπειρικής μαρτυρίας, αποτελεί σήμερα το ιδανικό μοντέλο διαχείρισης των οικονομικών και κοινωνικών υποθέσεων και της συνολικής αποτελεσματικής διακυβέρνησης των κοινωνιών. Η απαραίτητη προϋπόθεση του μοντέλου αυτού είναι η ακρίβεια των δεδομένων και η χρονικά συνεπής εξαγωγή των αποτελεσμάτων, ενώ το θεμέλιο του μοντέλου αυτού είναι η παραγωγή λεπτομερών στατιστικών για μικρές γεωγραφικές περιοχές και για μικρές ομάδες πληθυσμού.

Η απογραφή πληθυσμού-κατοικιών απαιτεί προεργασία διότι είναι απαραίτητο να γίνουν τα παρακάτω:

- (1) Χαρτογράφηση της χώρας
- (2) Ενεργοποίηση και εκπαίδευση ενός στρατού, θα λέγαμε, απογραφών, βοηθών, τομεαρχών
- (3) Οργάνωση μιάς τεράστιας δημόσιας καμπάνιας για την κινητοποίηση ολόκληρης της χώρας καθιστώντας πλήρως διαφανή όλη την στατιστική δραστηριότητα στην οποία βασίζεται η απογραφή
- (4) Εξασφάλιση της στήριξης της διαδικασίας απογραφής από όλα τα νοικοκυριά
- (5) Συγκέντρωση ατομικής πληροφορίας
- (6) Συμπλήρωση ενός γιγαντιαίου αριθμού ερωτηματολογίων
- (7) Ανάλυση και δημοσιοποίηση των δεδομένων
- (8) Εξασφάλιση της εμπιστευτικότητας της πληροφορίας που δίνουν οι πολίτες

Όλα τα παραπάνω οκτώ προαπαιτούμενα, είτε δεν έγιναν, είτε έγιναν πλημμελώς και πολύ πρόχειρα από την ηγεσία της ΕΛΣΤΑΤ. Πρέπει να γνωρίζουμε ότι η επιτυχία της απογραφής είναι ζήτημα εθνικής υπερηφάνειας και μια βασική προϋπόθεση για την επιτυχία της απογραφής είναι η εξασφάλιση της εμπιστευτικότητας των στοιχείων που παρέχει ο πληθυσμός. Η αρχή 6 των Βασικών Αρχών των Επίσημων Στατιστικών (Fundamental Principles of Official Statistics) λέει το εξής: Ατομικά στοιχεία που συλλέγονται από τις Στατιστικές Υπηρεσίες για την στατιστική επεξεργασία, ανεξάρτητα από το αν αναφέρονται

σε φυσικά ή νομικά πρόσωπα, πρέπει να είναι αυστηρά εμπιστευτικά και να χρησιμοποιούνται αποκλειστικά για στατιστικούς σκοπούς. Επίσης, ο ελληνικός νόμος και το Σύνταγμα απαιτούν την εμπιστευτικότητα των στοιχείων της απογραφής. Αυτή ακριβώς η εμπιστευτικότητα έχει καταπατηθεί βίβανσα από την ηγεσία της ΕΛΣΤΑΤ, η οποία έχει δώσει τα προσωπικά δεδομένα της απογραφής σε ιδιωτικές επιχειρήσεις, σε διάφορα άτομα των Υπουργείων που ονομάζει “ομάδες επαλήθευσης των στοιχείων της απογραφής”, και ίσως σε αλλοδαπούς, δήθεν Συμβούλους. Οι Κανονισμοί της Eurostat και των Ηνωμένων Εθνών είναι άκρως αυστηροί στην εμπιστευτικότητα των στοιχείων του πληθυσμού. Τι κάνει η πολιτεία; Ποιά εχέγγυα έχουμε ότι τα προσωπικά μας δεδομένα που εμπιστευτήκαμε, όσοι από μας εμπιστευτήκαμε, να τα δώσουμε υποτίθεται στο κράτος, δεν θα χρησιμοποιηθούν εναντίον μας ή για προώθηση σκοπών μάρκετινγκ διαφόρων ιδιωτών; Αυτό γίνεται για πρώτη φορά στα χρονικά της ΕΣΥΕ (Εθνικής Στατιστικής Υπηρεσίας της Ελλάδας) νυν επονομαζόμενης ΕΛΣΤΑΤ. Πώς ο πολίτης θα ξαναεμπιστευτεί να δώσει προσωπικά του δεδομένα στο κράτος; **Το κακό που έχει κάνει και συνεχίζει να κάνει η ηγεσία της ΕΛΣΤΑΤ πρέπει κάπου να σταματήσει.** Υπενθυμίζω ότι ο πρόεδρος της ΕΛΣΤΑΤ, κ. Γεωργίου, διαμαρτυρήθηκε στην βάση, όπως πιστεύω και το έχω δηλώσει, πλεκτάνης εναντίον του αντιπροέδρου της ΕΛΣΤΑΤ ότι δήθεν του παραβίασε προσωπικά δεδομένα, που όπως φαίνεται είναι δεδομένα εθνικής σημασίας που ο ίδιος κατέθεσε. Και ερωτώ, τι γίνεται με τα προσωπικά δεδομένα του πληθυσμού της χώρας μας; Γιατί τα έχει δώσει εκτός ΕΛΣΤΑΤ ενάντια στην κατοχυρωμένη αρχή της εμπιστευτικότητας; Πρέπει να δώσει εξηγήσεις.

**Χρησιμότητα της απογραφής.** Τα αποτελέσματα της απογραφής πληθυσμού-κατοικιών μπορούν να ταξινομηθούν πολύπλευρα παίρνοντας υπόψη συνδυασμούς χαρακτηριστικών των κατοίκων με συνέπεια την δυνατότητα ανάλυσης σε πλάτος και βάθος για να εντοπιστούν κοινωνικά προβλήματα που απαιτούν άμεση αντιμετώπιση. Όπως γίνεται φανερό, η απογραφή πληθυσμού-κατοικιών αποτελεί μια πλούσια πηγή δημογραφικών δεδομένων και ανεκτίμητη εισροή για,

- (1) **Την διαμόρφωση και αξιολόγηση κοινωνικο-οικονομικών πολιτικών:** ανάλογα με τα χαρακτηριστικά ομάδων του πληθυσμού διαμορφώνονται πολιτικές, αλλά και αξιολογούνται οι διάφορες πολιτικές για το χρονικό διάστημα που μεσολαβεί μεταξύ των απογραφών.
- (2) **Την διαμόρφωση διοικητικών πλαισίων:** για παράδειγμα, τα αποτελέσματα της απογραφής πληθυσμού-κατοικιών χρησιμοποιούνται από την Δημόσια Διοίκηση ως κρίσιμη αναφορά για την εξασφάλιση της ισότητας στην κατανομή του πλούτου, στην κατανομή κρατικών υπηρεσιών για εκπαίδευση, υγεία, πρόνοια, κοκ. Επίσης, τα αποτελέσματα της απογραφής πληθυσμού-κατοικιών χρησιμοποιούνται για την εκλογική αντιπροσώπευση σε εθνικό και τοπικό επίπεδο, καθώς και για την μέτρηση της επίδρασης των πολιτικών ανάπτυξης στις διάφορες γεωγραφικές περιοχές. Λαμβάνοντας υπόψη ότι τα στοιχεία της απογραφής μπορούν να παρουσιαστούν σε αναλυτικό γεωγραφικό επίπεδο, ο ιδιωτικός τομέας μπορεί να τα χρησιμοποιήσει σε διάφορες εφαρμογές, όπως είναι ο επιχειρηματικός σχεδιασμός και οι αναλύσεις αγοράς.
- (3) **Την εγκαθίδρυση δημόσιας αποδοχής για τις υιοθετούμενες πολιτικές:** Η αποδοχή της κοινωνίας για το δίκαιον των προτεραιοτήτων που δίνει η κυβέρνηση είναι εύκολη, αν αυτές βασίζονται στα αποτελέσματα της απογραφής πληθυσμού-κατοικιών. Έτσι, ο απλός πολίτης βλέπει πού υπάρχει μεγαλύτερη ανάγκη.

- (4) **Την επιστημονική έρευνα:** Οι ερευνητές Πανεπιστημίων και ερευνητικών Κέντρων, όπως και ανεξάρτητοι ερευνητές χρησιμοποιούν τα αποτελέσματα της απογραφής πληθυσμού-κατοικιών για την επιστημονική διερεύνηση των παραγόντων που επηρεάζουν τα διάφορα χαρακτηριστικά του πληθυσμού της χώρας και έτσι μπορούν να προτείνουν βελτίωση της οικονομικής και κοινωνικής θέσης ασθενέστερων πληθυσμιακών ομάδων.
- (5) **Τον σχεδιασμό πολλών άλλων στατιστικών ερευνών:** η απογραφή πληθυσμού-κατοικιών αποτελεί αφενός την σπονδυλική στήλη των κοινωνικών και περιφερειακών στατιστικών, και αφετέρου την καρδιά του εθνικού στατιστικού συστήματος, το οποίο περιλαμβάνει, (1) άλλες απογραφές, όπως είναι η γεωργική απογραφή, (2) στατιστικές έρευνες στην βάση δείγματος που αντλείται από την απογραφή πληθυσμού-κατοικιών, όπως είναι η έρευνα εργατικού δυναμικού, η έρευνα οικογενειακών προϋπολογισμών, (3) διοικητικούς καταλόγους και άλλα διοικητικά αρχεία. Τονίζεται ότι με βάση την απογραφή πληθυσμού-κατοικιών σχεδιάζονται τα πλαίσια δειγματοληψίας, δηλαδή τα σύνολα από τα οποία δημιουργούνται με επιστημονικό τρόπο δείγματα για διάφορες μελέτες. Χωρίς το πλαίσιο δειγματοληψίας που προκύπτει από την απογραφή πληθυσμού-κατοικιών, το εθνικό στατιστικό σύστημα παρουσιάζει τεράστιες δυσκολίες για να παράσχει αξιόπιστα επίσημα στατιστικά στοιχεία που να μπορούν να χρησιμοποιηθούν από την κυβέρνηση και γενικά από την κοινωνία.

**Η ασέλγεια επί της απογραφής:** μπορεί να συνοψιστεί στα παρακάτω:

- (1) Η **προετοιμασία** που περιγράφεται παραπάνω δεν έγινε ή έγινε πλημμελώς και πρόχειρα.
- (2) **Χρόνος διεξαγωγής.** Σύμφωνα με τις Οδηγίες της Eurostat, αλλά και την συνήθη πρακτική σε όλες της χώρες, ο χρόνος διεξαγωγής της απογραφής πληθυσμού είναι πολύ σημαντικός παράγοντας για την αξιοπιστία των στοιχείων που θα συγκεντρωθούν. Έτσι, πρέπει να αποφεύγονται περίοδοι στις οποίες ο πληθυσμός λείπει από το σπίτι του για διάφορους λόγους, όπως είναι οι εορτές. Όπως είναι λογικό, οι παράγοντες αυτοί διαφέρουν από χώρα σε χώρα. Για τέτοιους λόγους, η απογραφή στην χώρα μας διεξάγεται μία μέρα το διάστημα από τα τέλη Φεβρουαρίου με μέσα Μαρτίου, περίοδος η οποία έχει χαρακτηριστεί ως “νορμάλ” χωρίς ευκαιρίες απουσίας των κατοίκων από τα σπίτια τους. Αντίθετα με αυτήν την βασική αρχή, ο πρόεδρος της ΕΛΣΤΑΤ, αποφάσισε, έτσι, φαίνεται για να αντιταχθεί στα έμπειρα στελέχη της ΕΛΣΤΑΤ, ή, ας μας εξηγήσει το γιατί, να διεξαγάγει την απογραφή σε ακατάλληλο μήνα και σε ένα υπερβολικά μεγάλο διάστημα, το διάστημα 10-24 Μαΐου 2011. Ο Μάιος είναι μήνας που ο κόσμος αρχίζει να λείπει από το σπίτι του λόγω του ότι η Άνοιξη είναι στο τέλος της και πλησιάζουμε το καλοκαίρι. Έτσι, ο κόσμος επισκέπτεται γονείς στην επαρχία, και γενικά προετοιμάζεται για το καλοκαίρι. Για ένα λόγο παραπάνω, η εορτή Κωνσταντίνου και Ελένης που είναι σημαντική για την χώρα μας βρίσκεται ακριβώς στο διάστημα αυτό. Ο Σύλλογος Προσωπικού και τα αρμόδια στελέχη της ΕΛΣΤΑΤ είχαν εισηγηθεί την κανονική περίοδο του τέλους Φεβρουαρίου με μέσα Μαρτίου. Το Συμβούλιο της ΕΛΣΤΑΤ είχε βέβαια εξοστρακιστεί και μας είχε απαγορευτεί να εκφράζουμε γνώμη. Το αποτέλεσμα της αυταρχικότητας και αλαζονείας του προέδρου στο να αποφασίζει αντίθετα με τις προτάσεις του Προσωπικού και του Συμβουλίου οδήγησε και πάλι, μετά το φιάσκο του μη-μετρημένου ελλείμματος, σε τραγικά αποτελέσματα και την απογραφή: πολύς κόσμος δεν απογράφηκε, Έλληνες και μετανάστες. Και επειδή δεν υπάρχει στατιστική διαφάνεια, δεν γνωρίζουμε τον ακριβή αριθμό του πληθυσμού που καταγράφηκε, ούτε αν υπάρχουν διπλοκαταγραφές, δεδομένου ότι 15 μέρες είναι ένα

σχετικά μεγάλο χρονικό διάστημα για διεξαγωγή απογραφής, η οποία πρέπει να διεξαχθεί μία μέρα και μάλιστα ορισμένη ώρα, συνήθως το βράδυ που ο κόσμος είναι σπίτι του.

- (3) **Χρόνος και σκοπός διεξαγωγής της έρευνας κάλυψης.** Σύμφωνα με την Ελληνική, Ευρωπαϊκή και διεθνή ορθή πρακτική, αμέσως μετά την απογραφή διεξάγεται η αξιολόγηση της απογραφής με την λεγόμενη έρευνα κάλυψης, η οποία έχει σκοπό να ελέγξει την ποιότητα της απογραφής, ή με άλλα λόγια τον βαθμό στον οποίο η απογραφή είναι αξιόπιστη. Όπως είπαμε, η έρευνα κάλυψης πρέπει να διεξάγεται όσο το δυνατόν χρονικά κοντύτερα στην απογραφή και επίσης σε χρόνο που ο κόσμος είναι σπίτι του. Όμως, και εδώ, εκ των πραγμάτων, πρωτοτύπησε ο πρόεδρος της ΕΛΣΤΑΤ: διεξήγαγε την έρευνα κάλυψης τον Ιούνιο, την πλέον ακατάλληλη περίοδο και ασφαλώς η έρευνα κάλυψης απέτυχε παταγωδώς. Με άλλα λόγια, η έρευνα κάλυψης φαίνεται ότι αντιφάσκει πλήρως με την απογραφή.
- (4) Ας δούμε πιο συγκεκριμένα τι έπρεπε να μας δώσει η έρευνα κάλυψης και από ό,τι φαίνεται δεν το έδωσε, ή το έδωσε σε πλήρη αναντιστοιχία με την απογραφή. Έπρεπε, δηλαδή, σήμερα, (1) να έχουμε κάποιο μέτρο της ποιότητας των στοιχείων της απογραφής έτσι ώστε να μπορέσουν οι χρήστες να ερμηνεύσουν τα αποτελέσματα με κάποιο βαθμό εμπιστοσύνης, (2) να έχουν διαπιστωθεί τα είδη και οι αιτίες του σφάλματος που έχει διαπραχθεί για να βοηθηθεί ο σχεδιασμός της επόμενης απογραφής του 2021, και (3) να είναι σε τέτοια κατάσταση η έρευνα κάλυψης, ώστε να αποτελεί την βάση για την κατασκευή μιάς στατιστικά άριστης εκτίμησης των αθροιστικών μεγεθών, όπως είναι ο συνολικός πληθυσμός και η γεωγραφική κατανομή του, ή να είναι σε θέση να μας δώσει αποτελέσματα της απογραφής διορθωμένα όσον αφορά τα σφάλματα που διαπιστώθηκαν. Σημειώνεται ότι σύμφωνα με τους υπάρχοντες ευρωπαϊκούς και διεθνείς Κανονισμούς, η δημοσίευση των αποτελεσμάτων πρέπει να περιλαμβάνει το μέγεθος του λάθους κάλυψης, καθώς και μία πλήρη περιγραφή των μεθόδων που χρησιμοποιήθηκαν για την αξιολόγηση της πληρότητας της απογραφής. Επίσης, πρέπει να παρέχεται στους χρήστες οδηγός για το πώς μπορούν να χρησιμοποιήσουν τα αποτελέσματα της αξιολόγησης, καθώς και να δίνεται αξιολόγηση της ποιότητας της πληροφορίας που παρέχεται, όπως και οι επιδράσεις επί των στοιχείων των διαφόρων μεθόδων εκτίμησης ή τυχόν χρησιμοποίησης τεκμαρτών μεγεθών.
- (5) **Μεθοδολογία έρευνας κάλυψης.** Η πιο συνηθισμένη και ασφαλώς πιο χρήσιμη, μεθοδολογία είναι η δειγματοληπτική μετά-απογραφική έρευνα. Συγκεκριμένα, σχεδιάζεται αντιπροσωπευτικό δείγμα της απογραφής πληθυσμού και η αντιστοίχιση κάθε ατόμου της δειγματοληπτικής αυτής έρευνας με την πληροφορία που μας παρέχεται για το άτομο αυτό από την απογραφή. Στην συνέχεια χρησιμοποιούνται οι κατάλληλες εκτιμητικές διαδικασίες για να ελεγχθούν τα εξής: (α) ο βαθμός κάλυψης των καταγραφών της απογραφής, (β) η σημασία των τυχόν αδυναμιών της κάλυψης, (γ) η άντληση πληροφορίας για τον σχεδιασμό της επόμενης απογραφής, στην προκειμένη περίπτωση της απογραφής του 2021, καθώς και των ενδιάμεσων στατιστικών ερευνών που βασίζονται στην απογραφή πληθυσμού-κατοικιών, και (δ) η εξέταση των χαρακτηριστικών των προσώπων που ίσως παραλείφθηκαν κατά την απογραφή. Σημειώνω τα εξής: Η έρευνα κάλυψης δεν έγινε όπως συνήθως γινόταν: δηλαδή, το δείγμα της έρευνας κάλυψης, από το 1951, περιελάμβανε περί τα 4500 νοικοκυριά. Αυτή τη φορά όμως, επειδή ο πληθυσμός υπομετρήθηκε σε μεγάλο βαθμό, η ηγεσία της ΕΛΣΤΑΤ αποφάσισε να πάρει δείγμα 20000 νοικοκυριών, με την ελπίδα να διογκώσει τον πληθυσμό. Πραγματοποίησε δε, εξ υπαρχής mini-απογραφή! Προσέλαβε μάλιστα και κάποιον Γάλλο Σύμβουλο του οποίου το όνομα φαίνεται ότι δεν υπάγεται στην “διαφάνεια”, ίσως για μην υπάρχουν ερωτήσεις για την αμοιβή του και το έργο που

επιτέλεσε. Βέβαια, γενικά, δεν έχει υπάρξει διαφάνεια για την μεθοδολογία της κάλυψης αν και αυτό το απαιτούν όλοι οι εθνικοί, ευρωπαϊκοί και διεθνείς κανονισμοί.

- (6) **Η αρχή της εμπιστευτικότητας** δεν έχει τηρηθεί. Η επαλήθευση και αντιστοίχιση των δεδομένων έπρεπε να γίνει μόνο από το νόμιμο προσωπικό της ΕΛΣΤΑΤ. Έχει όμως στην κυριολεξία “διασκορπιστεί” σε διάφορες Υπηρεσίες, καθώς και σε ιδιωτικές επιχειρήσεις. Σημειώνεται ότι το προσωπικό της ΕΛΣΤΑΤ, με την ευσυνειδησία και το εθνικό φιλότιμο που το διακρίνει, μέσα σε ένα μήνα πέρασε από σάρωση 25 εκατομμύρια σελίδες. Όμως, επειδή υπήρξε ασυγχώρητη ολιγωρία από την ηγεσία της ΕΛΣΤΑΤ, ο χρόνος που απαιτείται για την ολοκλήρωση έστω και αυτής της ημι-συμπληρωμένης απογραφής, εκτείνεται πολύ πέραν του τέλους Μαΐου 2012. Εκτιμάται ότι μέχρι στιγμής έχει καταγραφεί το 30% περίπου του συνόλου της απογραφής. Και επειδή η ηγεσία της ΕΛΣΤΑΤ “βιάζεται” να ξεμπερδεύει με την απογραφή και τις ευθύνες που την βαρύνουν, έχει καταφύγει στην καταπάτηση της αρχής της εμπιστευτικότητας.

- (7) Σημειώνεται ότι **τα λάθη** που παρατηρούνται λόγω της βιασύνης “να τελειώνουμε” που προωθείται από την ηγεσία της ΕΛΣΤΑΤ, της μη-εμπειρίας των διαφόρων Υπηρεσιών, της ακαταλληλότητας των μηχανημάτων και της έλλειψης επικοινωνίας είναι τεράστια.

**Ποιος θα ελέγξει επί τέλους την κατάσταση;**

- (8) Υπενθυμίζω, όπως ανέφερα και παραπάνω, ότι στις 5/7/2011, με Πράξη Νομοθετικού Περιεχομένου επικυρώθηκε η απογραφή πληθυσμού-κατοικιών από την Μόνιμη Επιτροπή Οικονομικών Υποθέσεων **εκ των υστέρων**, δηλαδή όπως είπε ο κος Μπούρας (βουλευτής της ΝΔ) “το κάρο μπήκε μπροστά από το άλογο” επικυρώνοντας εκ των υστέρων πράγματα που ίσως δεν έπρεπε να γίνουν, γεγονός πρωτοφανές, όπως τονίστηκε από σχεδόν όλα τα μέλη της Επιτροπής. Σημειώνω ότι με Πράξη Νομοθετικού Περιεχομένου εγκρίνονται ζητήματα που έχουν “επείγοντα και απρόβλεπτο χαρακτήρα”. Και το ερώτημα που τέθηκε ήταν ποιος ήταν ο επείγων και απρόβλεπτος χαρακτήρας της απογραφής την στιγμή και που ο απλός πολίτης γνωρίζει ότι η απογραφή διεξάγεται κάθε 10 χρόνια από το 1951; Τονίστηκε επίσης ότι η απογραφή διεξήχθη κατά παράβαση του στατιστικού νόμου 3832/2010 με την μη-συνεδρίαση του Συμβουλίου, με την μη ύπαρξη Κανονισμού λειτουργίας της ΕΛΣΤΑΤ, κοκ. Μάλιστα δόθηκε έμφαση στα προβλήματα κακής οργάνωσης και πλημμελούς προετοιμασίας ολόκληρης της απογραφής. Η κα Βάσω Παπανδρέου, πρόεδρος της Επιτροπής, εξέφρασε την άποψη ότι η απογραφή 2011 πρέπει ίσως να ξαναγίνει διότι σύμφωνα με πληροφορίες της ίδιας, η απογραφή δεν τελέστηκε όπως έπρεπε με συνέπεια να μην έχει απογραφεί ένα ποσοστό του πληθυσμού, με τον συνεπαγόμενο κίνδυνο “αλλοίωσης” των πραγματικών στοιχείων του πληθυσμού. Παρά του ότι όμως έγινε όλη αυτή η κριτική, τελικά η Επιτροπή επικύρωσε την Πράξη.

**Ποιος θα ελέγξει επί τέλους την παράτυπη, αντισυνταγματική και ουσιαστικά παράνομη δραστηριότητα της ηγεσίας της ΕΛΣΤΑΤ;** Μήπως περιμένουμε τους Γερμανούς και γι’ αυτό; Ή μήπως δημιουργούνται οι προϋποθέσεις για να ανατεθεί η Στατιστική μας Υπηρεσία υπό Ευρωπαϊκό έλεγχο υπό τις ευλογίες της Βουλής των Ελλήνων; Υπενθυμίζω ότι όταν οι χιτλερικοί εισέβαλαν στην Αθήνα, οι υπάλληλοι της Στατιστικής μας Υπηρεσίας που τότε έδρευε στην Πλατεία Κάνιγγος, είχαν το θάρρος και την ευσυνειδησία να καταστρέψουν τα στοιχεία της απογραφής για να μην πέσουν στα χέρια της ναζιστικής Γερμανίας.

Ζωή Γεωργαντά  
24 Μαΐου, 2012